

Мельник Ольга Іванівна
канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Пальчик Юлія Олександрівна
здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв
Україна

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Аграрний сектор є локомотивом розвитку економіки України. В умовах посилення глобалізаційних процесів, інтеграції до світового економічного простору йому належить визначальна роль у забезпеченні продовольчої безпеки.

Агропромисловий комплекс – це цілісна народногосподарська система взаємопов'язаних в своєму розвитку галузей, які забезпечують виробництво сільськогосподарської сировини та продовольства, їх заготівлю, зберігання, переробку і реалізацію населенню [1, с. 41]. Галузь сільського господарства має низку особливостей, які відрізняють її від інших, а саме:

1) аграрні підприємства працюють в умовах ризику і невизначеності, тому що в сільському господарстві економічний процес відтворення тісно переплітається з біологічними процесами;

2) сезонність виробництва, яка виявляється в нерівномірному використанні робочої сили, засобів виробництва, а також у нерівномірному надходженні продукції та доходів протягом року;

3) сільське господарство – це кредитомістка галузь, яка потребує додаткових фінансових ресурсів;

4) сільське господарство є менш інвестиційно привабливою галуззю порівняно з низкою інших галузей народного господарства, що спричинено тривалим періодом виробництва сільськогосподарської продукції [2, с. 212].

Аграрний сектор економіки формує 18 % ВВП країни. Площа, яка використовується під сільськогосподарські угіддя складає 32,5 млн гектар. Основною галуззю виступає рослинництво (70,3 % виробництва продукції). Тваринництво є збитковою галуззю, основною причиною виступає висока собівартість та трудомісткість цієї продукції. Хоча у 2018 р. виробництво продукції тваринництва зросло на 0,3 %, зокрема, зростання обсягів вирощування сільськогосподарських тварин (у живій масі) в аграрних підприємствах – на 3,2% (2,9 % у 2017 році).

Україна поставляє на європейський ринок зернові, соняшникову олію та кукурудзу. За даними статистики за січень-лютий 2019 р. порівняно з аналогічним періодом 2018 р. експорт продукції аграрного сектора збільшився на 683,8 млн дол. США, що становить 24,4 відсотки. Однак, основу аграрного сектора складає експорт сировини, тобто продукції рослинного походження.

У 2018 р. було зібрано значні обсяги врожаю зернових культур (понад 70 млн т – максимальний збір за роки незалежності), соняшнику та сої (13,8 млн т та 4,4 млн т відповідно). Основними ринками збуту є країни Азії (1,38 млрд дол США), далі йдуть країни ЄС (1,25 млрд дол. США), країни Африки (559 млн дол США) та країни СНД (217 млн дол. США).

Країнами імпортерами аграрної продукції за січень-лютий 2019 року виступають: Індія 9,6%, Єгипет – 9,1%, Туреччина – 7,8%, Нідерланди – 7,4%, Іспанія – 6,7%, Китай – 5,8%, Італія – 3,8%, Польща – 3,3%, Німеччина та Білорусь з часткою експорту – 2,9% [3].

Нині існує проблема деградації ґрунтів, зниження їх родючості, виснаження через недотримання сівозмін та вирощування монокультур, недостатнє внесення органічних добрив, натомість значне внесення на окремих територіях мінеральних добрив, отрутохімікатів та засобів захисту рослин негативно позначаються на ефективності сільськогосподарського виробництва. В Україні розораність угідь становить 78,2%. А тому проблема охорони та підвищення родючості повинна бути однією з пріоритетних.

Видатки на бюджетні програми розвитку сільського господарства постійно скорочується, це пов'язано з дефіцитом державного бюджету. Важливим аспектом розвитку сільськогосподарського виробництва та його ринку є підтримка держави, а тому основними цілями державного регулювання на сучасному етапі є: забезпечення високої якості продукції; зростання конкурентоспроможності української агропродукції; стимулювання та підтримка сучасних виробників.

Основними гальмівними факторами є: недостатність/недоступність фінансових ресурсів; високі ціни на паливо-мастильні матеріали, насіння, пальне; зношеність матеріально-технічної бази; низька конкурентоспроможність на зовнішніх ринках, як наслідок нижче дохідність; експорт сировини тощо.

Отже, незважаючи на фактори, які гальмують розвиток сільського господарства, ця галузь є одною з найперспективніших. Але для того, щоб стати конкурентоспроможною на зовнішніх та внутрішніх ринках, слід провести комплекс заходів, які стимулюватимуть розвиток та можливості. Створення сприятливих умов для інвесторів, збільшення фінансування АПК, покращення матеріально-технічної бази. Слід забезпечити розвиток інфраструктури та логістичної системи.

Список використаних джерел:

1. Пепа Т.В. Просторова функціонально-територіальна організація розвитку регіонального АПК / Т.В. Пепа, О.В. Мазур // Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія «Економічні науки». – 2013. – № 33. – Ч. 1. – С. 38–44.

2. Скопенко Н. Основні напрями подолання негативних тенденцій розвитку АПК України / Н. Скопенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/download/294/283>

Офіційний сайт Держкомстату України. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.